

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisem je treba za odgovor priležiti poštne znamke.

MIR

Glasilo koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krona.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin od garmond-vrste vsakekrat.

Leto XXXII.

Celovec, 8. listopada 1913.

Št. 45.

Einspielerjeva slavnost

v Celovcu

dne 16. novembra 1913.

Spored:

Ob 11. uri božja služba s cerkvenim govorom (msgr. Podgorc).

1. Pozdrav.
2. Deklamacija.
3. Govor posl. Grafenauerja.
4. Petje.
5. Govor prof. dr. Anton Medveda iz Maribora.
6. Petje.
7. Jurčič-Kersnik: »Domen«, igra v treh dejanjih.
8. Petje.

Vsak zaveden Slovenec naj se udeleži te slavnosti iz hvaležnosti do prvobornitelja.

Prilavljalni odbor.

XXIII. letni občni zbor

„Katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“.

Občni zbori političnega društva so zmiraj dobro obiskani. Naši možje se dobro zavedajo njihovega pomena, ker so za koroške Slovence nekak mali parlament, priložnost, da izrazijo svoje želje, težnje in pritožbe. Tudi letošnji letni občni zbor, ki se je vršil na četrtek dne 30. oktobra, je bil kljub neugodnemu času, ker je bil prejšnji ponedeljek uršulski sejm v Celovcu, dobro obiskan.

Poročilo načelnika.

Društveni načelnik g. dr. Janko Brejc otvoril občni zbor s prisrčnim pozdravom na mnogostevislno zbrano duhovščino, zastopnike kmetijskih občin, učiteljstva, mladeničev itd. Pozdravlja znanega prijatelja koroških Slovencev, gospoda profesorja Jarca (živahno odobravanje in živio-klici) kot zastopnika »Hrvatsko-slovenskega kluba«. Priti bi moral z Dunaja tudi g. posl. Grafenauer, ki je brzojavil, da je zadržan, ker ima opravka pri ministrstvu. Po starem običaju razloži predsednik dogodke zadnjega društvenega leta:

Bilo je zelo pomembno, morda zgodovinsko najvažnejše izmed vseh 23 let, in sicer ne morda vsled zunanega hrupnega delovanja, ki ga to leto društvo ni razvijalo, pač pa zavoljo važnih notranje-političnih dogodkov v Avstriji, ki so tudi za bodočnost koroškega slovenstva odločilni.

Ne pravica, moč veljaj!

Minolo društveno leto je bilo leto dela in trpljenja, žal tudi leto porazov, pa tudi leto lepih moralnih zmag; delo je bilo bolj notranje, pa tem intenzivnejše. Bilo je to podrobno delo. Okopavali smo na vse strani in se ozirali na vsak dogodek, v upanju, da se le nekaj izpremeni. Na boljšem nismo, a eno moramo konstatirati: V nemški javnosti in za kulisami se veliko bolj redko pojavlja tista fraza, da se koroškimi Slovencem dobro godi, da so z vsem zadovoljni. To je fraza, s katero so nemški nacionalci slepili javnost; sami so uvideali, da to ne drži več, da se smešijo pred tistimi, ki so o tej reči po-

učeni. Sklicujejo se pa samo še na svojo moč! Mi smo mi! Mi imamo moč! Zato se brez nas in proti naši volji ne sme ničesar zgoditi.

Nov nemški vpad.

Ta preobrat je za nas moralno zadovoljenje, ker se na ta način pripravlja polje za izboljšanje razmer v daljni bodočnosti. Praktično se pa v tem letu tudi ni nič zboljšalo. Na celovškem kolodvoru so itak razmere kakor prej. Še slabše! Celo v Rož, v pristni slovenski Rož so zanesli protislovensko prakso. Pravijo, saj ljudstvo ne zahteva vozniških listkov slovensko, ljudstvo zna nemško in je s tem zadovoljno. V Rožu so spredniki začeli izklicovati postajna imena samonemško; če pa slovenski potniki zahtevajo tudi izklicavanje slovenskih postajnih imen, se zgodi. Vse je treba šele izsiliti. To je dovolj značilno za razmere. Ni pa treba nobenega prepira. Konduktor se vam ne bo nikdar upal reči: Ne bom storil! Zlasti če mu rečete: To je proti predpisu. Saj ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku trdi, da ni res, da bi se postajna imena v Rožu ne izklicevala tudi slovensko. (Klici: Čujte! čujte!) Ne upa si torej reči: Ni treba! Vse je treba pri nas šele prisiliti, in prisilili jih bomo; zato jih je treba vedno opominjati.

»Večna bo Avstrija...«

Druga panoga je šolstvo. Zalostno je dejstvo, da imamo sicer razsodbo državnega in upravnega sodišča, pa se ne izvrši! Deželni šolski svet in deželni odbor štrajkata in ne izvedeta, kar je sodišče razsodilo. (Klici: Škandal! Vilajet!) To je silno žalosten pojav, ne samo, ker se nam Slovincem godi krivica, ampak, ker dokazuje, da država ni urejena, da državna uprava ni v stanu ali ni volje, izpeljati, kar so sodišča za prav spoznala. (Živahno pritrdjevanje.) Če gre tako naprej, potem lahko rečemo, da je bodočnost Avstrije tam, kamor jo hočejo spraviti anarhisti (Klici: Kdo so v Avstriji izdajalci?), potem je konec vsakega rednega družabnega življenja! (Živahno pritrdjevanje.) V tej zadevi so se napravili koraki. To je točka, od katere pod nobenim pogojem ne odnehamo. (Gromovito odobravanje.)

Za učiteljstvo.

V zvezi s šolskim je učiteljsko vprašanje. Z zadovoljstvom pozdravljam zastopnike učiteljstva in da so se oklenili našega dela. (Odobravanje.) Dobili so pač vtis, da se vse stori, kar je mogoče, toda žandarjev nimamo. Konstatirati pa moram, da se učiteljstvu godijo res vnebovpijoče krivice. (Pritrdjevanje.) Trpijo pa tudi, ki so naši po duhu, ki so dobri, zmogni, ki se jim tudi v privatnem življenju ne more nič očitati, ki delujejo zlasti v smeri, na katero se dandanes toliko polaga, v protialkoholni smeri, na katere bi se torej morala oblast posebno ozirati. Uvedli so nov sistem prestavljanja »aus Dienstesrücksichten« (iz službenih ozirov), da bi jim odjedli kruh! Zoper to se mora najodločnejše protestirati (živahno odobravanje); saj se kaj takega tudi pod prejšnjimi vladami, tudi pod najneugodnejšimi razmerami ni dogajalo! (Pritrdjevanje.) Uspeh seveda ni odvisen od političnega

društva. Tu se tepe sistem sam, ker nismo dobili Slovinci v deželni šolski svet svojega zastopnika. Lani so bili imenovani v deželni šolski svet vladni zaupniki, in ti so taki, da vedno glasujejo — proti vlad. (Bučna veselost. — Odobravanje in klici: Vilajet! Koroška specialiteta!)

Glede sodišča rečem samo: Pravica ima še vedno zavezane oči, tehtnica še vedno pošev visi, za Slovence ima samo meč!

Kako je pri političnih oblastih?

Glede politične oblasti konstatiram, da v Celovcu pri centralni vladi nimamo nobenega Slovence in da sta okrajni glavarstvi v Beljaku in Celovcu principierna nasprotnika vsega, kar je slovensko. Gre za sistem, ki je načeloma vedno proti. Živ dokaz: Slovenji Plajberk in Sele. (Pritrdjevanje.)

Pri agrarni operaciji nimamo komisarja, ki bi znal slovensko. Na deželo prihajajo uradniki s katerimi se ljudstvo ne more razumeti; seveda foršnarji in komisarji se lepo pogovarjajo, in kmet ne ve, pri čem da je. Dokler se tam osobe ne izpremeni, bo komisarja spremljal politični uradnik. Na ta način se pri nas skrbi za — cenejšo politično upravo. (Veselost.)

Po enem letu...

Torej v nobenem oziru ni nič boljše pod novim predsednikom. Izpremenila se je oseba, ne pa sistem. Nismo stavili posebnih upov v novega deželnega predsednika, pa kljub temu moram reči, da smo razočarani. Pa ne samo mi, ampak tudi nemški nacionalci, ker gotovo niso mislili, da bo tako za njimi stopinje pobirali (Živahno pritrdjevanje.) Pa mislim, da so razočarani tudi še višje gori! On ne vlada, ampak samo reprezentuje cesarskega namestnika, govori, namesto da bi delal. Podoben je vražarici, ki bolezi samo zagovarja, kjer bi bilo treba le rezati. On samo prigovarja nemškemu nacionalcem, da naj zlepa kaj odnehajo; to pa je tako, kakor bi prigovarjal hudiču, da naj pusti dušo, ki jo že drži. (Živahno pritrdjevanje in bučna veselost.)

Pod novim g. predsednikom se je naše slovensko stališče v principielnem oziru celo poslabšalo. Šele pod njim se je menda po češkem vzorcu tudi pri nas upeljal oficijelni nemški veto. (Klici: Čujte, čujte! Škandal!) Zdaj imamo v deželi ostentativno postavljen Gesslerjev klobuk. Deželni predsednik ničesar ne stori, kar bi bilo proti volji nemških nacionalcev. Tako so se naše razmere celo bistveno poslabšale. Zato mislim, da smo z novim deželnim šefom na jasnem mi in tudi — nacionalci! (Živahno odobravanje.)

Bog obvarl nam cesarja, Avstrijo!

O eni točki, ki naravnost izziva, moramo še resno izpregovoriti. Tekom zadnjega leta opažamo neko sistematično natolcevanje po nemški javnosti in nemškem časopisju, natolcevanje našega patriotizma. Taki nameni so se nasprotnikom na naš račun vedno dobro obnesli. Zato moramo na najslovesnejši način protestirati, da se nam sploh kaj nepatriotičnega podtika (odobra-

vanje) in zlasti še, da se nam podtika od nemških nacionalcev! (Ponovno odobravanje.)

Lueger je nekoč rekel, da je papirnat goldinar najboljši avstrijski patriot, ker zunaj države nima veljave in vedno nazaj pride! Mi smo mu enaki. **Slovinci smo edin narod v Avstriji, ki nimamo zunaj države ničesar iskati.** (Burno odobravanje in klici: Tako je!) Saj smo skoraj vsi Slovenci v avstro-ogrski državi, le nekaj Slovencev je pod Lahom, in zato ne bomo vsi šli pod Laha. Drugače je z Nemci, katerih je samo ena veja tu, deblo je pa v Nemčiji. (Klici: Tako je!) Tako je z vsemi drugimi narodi v Avstro-Ogrski, izvzemši Hrvate, Čeha in Ogrje; tako je z Rumuni, Poljaki, Srbi, Lahi, Rusini. Pa ne samo vsled teh naravnih razmer, ampak tudi s srcem in pametjo smo udani in dobri patrioti. Pamet nam govori, da nimamo nikjer drugod iskati svojega obstanka in sreče, kakor edino tu. Razbijmo monarhijo, in po nas je. (Pritrjevanje.) Nas je premalo in živimo na progi, za katero se bodo vsi topli. V takem slučaju bi padli pod Nemce, Lahe ali Mažare, ali še verjetnejše, da bi prišli deloma pod Nemce, deloma pod Lahe, deloma pod Mažare. (Pritrjevanje.) Če govorimo mi torej o svojem avstrijskem patriotizmu, govorimo iz dna svoje prepričanja, ne da bi se lepše delali, kakoršni smo. (Ploskanje.)

Naš patriotizem je požrtvovalen!

S tem v zvezi je pa nekaj drugega. Izpregovoril bom zelo resno besedo in upam, da se vsi strinjate z menoj. Če se hočemo v monarhiji razvijati, je treba, da je močna in da ne postane samo kak pašalik Nemčije ali Laške. Tudi naše narodne razmere se bodo le tedaj izboljšale, če se ne bodo odločevalo v Rimu, kar se ima zgoditi v Trstu, in ne v Prusiji, kar naj se zgodi v Avstriji. (Odobravanje.) Trdni bomo le, če imamo zadostno vojaško silo na razpolago. Drugače se nam zna zgoditi, da nas sovražnik iznenadi ali nam celo naši zavezniki pripravijo usodo zaupljive Bulgarije. Zato je v najvitalnejšem (življenjskem) interesu tudi Slovencev, da je Avstrija vojaško tako močna, da se ji ni treba nikogar bati, niti svojih zaveznikov ne! (Gromovito pritrdjevanje.) Zato, če hočemo ali nočemo — naša pamet to zahteva — moramo tudi privoliti, da se država v tem pogledu preskrbi z vsem, kar potrebuje. Bridko je sicer: Treba je več plačevati, treba je več vojakov; toda kdor reče a, mora reči tudi b! Če nismo dovolj močni, nas bodo pohrustali, in potem je konec tudi naše narodne individualitete. (Pritrjevanje.)

»Edin državo ohranjujoč narod.«

Nemcem je v tem pogledu država vseeno. Nemci ne škilijo več v Nemčijo, ampak so se obrnili in gledajo naravnost tja z obema očesoma. To kažejo zlasti tudi dogodki zadnjega časa. Iz bitke pri Lipskem, ki so jo odločili proti Napoleonu Slovani, niso naredili samo nemško, ampak vsenemško, rekli bi, prusko slavnost (pritrjevanje), iz bitke, v kateri je skoraj polovica Nemcev stala v Napoleonovih vrstah. To smo opazovali v Celovcu, na Dunaju, kjer so že kar izrecno proslavljali pruskega vladarja in Vsenemčijo. (Klic: V Velikovcu!) Da se potem predrzne poslanec Dobernig interpelirati ministrstvo, zakaj se tega slavlja v

Celovcu ni udeležila vojaška godba, to kaže, kje da smo! Lacknerjevim tiradom na Novem trgu naj bi bil delal parado naš slovenski pešpolk, naši slovenski fantje! To ravno jih peče! Vojaštvo je stigmatiziralo to slavlje kot vsenemško. To je pa tudi zadoščenje nam, ki nas nikamor niso klicali zraven. Iz Dobernigove interpelacije smo šele izvedeli, da je napravil to slavnost gospod deželni glavar in da se je torej vršila slavnost pod pokroviteljstvom moža, ki ga je cesar imenoval za namestnika cele dežele.

Veseli pojavi.

Omenjam še dveh, treh stvari, v katerih smo vsaj moralično zmagali. Omenjam katoliškega shoda, ki je bil za koroške Slovence zelo pomemben ker so s svojim velikim številom imponirali cerkvenim knezom in javnosti. (Odobravanje.) In če sem bil tam počesčen jaz, da sem govoril prvi govor, je bilo to v čast koroškim Slovincem! (Odobravanje.) Zavedal sem se tega in ubral take strune, kakor niso bile v navadi na prejšnjih katoliških shodih in ki so našle odmev v celem slovenskem ljudstvu. (Ploskanje.) To je dokaz, da nismo osamljeni! (Živio-klici.)

Izšla je tedaj tudi brošura »Aus dem Wilajet Kärnten«, ki je velikanskega pomena za koroške Slovence, ki bo ostala zgodovinski dokument. S to knjigo smo Nemcem popolnoma zaprli sapo. Še danes niso prišli do sape. (Veselost.) Še danes bralci nemškega »Intelligenzblatt« ne vedo, da je izšla tako pomembna knjiga, o kateri je visok dostojanstvenik, ki ni naš prijatelj, rekel potem, ko jo je prebral: »Na to pa morajo odgovoriti!« Vendar še do danes niso odgovorili. Še čakamo. Še celo »Štajerc« molči. (Bučna veselost.) Pri »Štajercu« menda ne znajo več nemško. (Veselost.)

Mi gremo naprej!

Zopet smo zmagali pred državnim sodiščem. V Slovenjem Plajbergu smo pri občinskih volitvah pogoreli vsled nesloge v slovenskih vrstah. Vladni komisar je razpisal občinske volitve samo nemško. Pritožbo proti temu je deželna vlada odbila. Napravili smo pritožbo na državno sodišče in smo zmagali, kljub temu, da se je deželna vlada v svojem odgovoru naravnost z nerensnico branila. (Cujmo!) Ta zmaga ni samo važna, ker je to moralna klopota za deželno vlado, ampak tudi zato, ker je po tej rabsodbi mogoče prisiliti tudi nemškutarske občine, da morajo razpisati volitve tudi slovensko. Tega se bo treba od zdaj naprej dosledno posluževati. (Odobravanje.)

Bilanca naše politike se dá torej označiti z besedami: Številke so sicer slabe, a moralna plat je malo boljša in jo moramo označiti z besedami: Mi gremo naprej! (Živahno odobravanje.)

Pozdrav »Hrvatsko - slovenskega kluba«

je prinesel zborovalcem gospod državni in deželni poslanec Jarc, od zborovalcev z navdušenimi živio-klici in ploskanjem pozdravljen. Govoril je pomenljivo o važnosti Slovencev za našo državo in odprl zborovalcem pogled v bodočnost. Njegov govor je napravil na vse globok vtis in ga prihodnjic v celoti objavimo.

Po daljšem in zanimivem poročilu gospoda tajnika in blagajnika dr. Rožiča je dobil stari odbor absolutorij.

Izvolitev odbora in predsednika.

Dr. Brejc odda predsedništvo podpredsedniku gospodu monsignorju Podgor-

cu. Gospod Arnauš, župnik v Kotmarivasi, opomni, da je preteklo 10 let, odkar je dr. Brejc prišel na Koroško ter je prijel za krmilo koroške ladjice. Krepko je vodil naš čolnič in gotovo si nikdo izmed navzočih ne želi drugega krmarja. — Predlaga torej, da se mu poda zaupnica.

Dr. Brejc odvrne nato, da bi iz srca rad prepustil vodstvo nekaj časa drugemu! Marsikom se zna zdeti, da se ni doseglo dosti uspehov. Izpremema ne bo škodovala.

Monsignor Podgorc kot podpredsednik opomni na to, da ni samo naša dolžnost, izraziti mu zaupanje, ampak da ga moramo prositi, da naj vnovič prevzame predsedstvo. Splošni želji in prošnji je dr. Brejc ustregel ter je bil izvoljen kot predsednik per acclamationem.

Dr. Valentin Rožič predlaga namesto sebe dr. Schaubaha v odbor.

Gospod župnik Dobrovč namesto sebe gospoda Žela.

Končno se je izvolil stari odbor v celoti.

Nato so prišle na vrsto slučajnosti. Stavile in sprejele so se sledeče resolucije:

I. Gosp. dr. Rožič: Protestiramo proti krivicam pri sodnih uradih in zahtevamo, da se nam povrne vsaj status quo in se tako omogoči, da se sčasoma izvede popolnoma ustavno zagotovljena enakopravnost, protestiramo proti imenovanju nemških ali jezikovno nezadostno kvalificiranih uradnikov po jezikovnomešanih krajih in proti brezmiselnemu in sistematičnemu izrivanju slovenskih uradnikov, celo domačinov, iz koroške dežele.

II. Župnik Dobrovč: Protestiramo zoper nezaslišano sumničenje nemško - narodnih nasprotnikov glede avstrijskega patriotizma, ako se namreč nam Slovincem očita, da nismo patriotični. Vlada naj išče nasprotnike Avstrije med tistimi, ki pri javnih zborovanjih v cesarski stolici v navzočnosti vladnega zastopnika kličejo: Heil Wilhelm!

III. Gospod Turk: Uvažuje, da je ena glavnih ovir za pametno ureditev gospodarskih, socialnih in narodnih razmer na Koroškem zastarela, nad vse krivična volilna reforma za deželni zbor, zahteva občni zbor izpremema volilnega reda za deželni zbor v demokratičnem smislu in razdelitev volilnih okrajev po narodnosti volilcev.

IV. Gospod dr. Cukala: Slovensko politično društvo se naproša, da takoj, ko stopi v veljavo novi društveni zakon, stori vse potrebne korake, da se ustanovi za Zg. Koroško, okoliča, Beljak, Zila in Kanal podružnica Slovenskega političnega društva za Zgornje Koroško.

V. Gospod dr. Rožič: Zahtevamo ureditev šolstva v slovenskem delu Koroške na ta način, da bo učni jezik vseskozi slovenski in delitev deželnega šolskega sveta in deželnega kulturnega sveta po narodnostih; protestiramo proti pasivni resistenci deželnega šolskega sveta koroškega, ki kljub odločitvi državnega in upravnega sodišča in kljub ukazu ministrstva za uk in bogočastje v zadevi ureditve šol na Strojni, Št. Danijelu in Vogrčah po preteku več nego dveh let in na šoli v Št. Janžu še ni uvedlo slovenščine kot učni jezik na omenjenih šolah in izražamo začudenje, da c. kr. vlada tej anarhiji ne naredi konca; zahtevamo, da se slovenske učitelje nastavlja na Slovenskem in protestiramo proti očitnim šikanam nasproti nekaterim slovenskim učiteljem.

VI. Gospod župnik Treiber: Občni zbor političnega društva pozivlja jugoslovansko delegacijo, da naj ukre-

Delo in zabava

nas ne smeta nikdar toliko utruditi, da ne bi imeli več časa za pobožnost, za zbiranje in negovanje svojega zdravja. Na vzdržanje zdravja moramo že v interesu svoje družine in svojih delavskih dolžnosti vedno misliti. Kolikor vemo iz izkušnje, ni ravno posebno težko, vzdržati se vedno zdravega, ako se ima pri vseh nastopivših indispozicijah vedno takoj tako dobro domače sredstvo pri roki, kakor je to Fellerjev zeliščni esencfluid z zn. „Elzafluid“.

Pri bolečinah v vratu, težkem požiranju, hripavosti, influenci, zaslinjenju, praskanju v vratu je se izkazal in odpravi kašelj, raztopi slino ter vpliva proti kataru. Tudi pri drugih bolečinah je zanesljiv pomočnik. Gospod Matija Polsterer, Grubbach-Scharenstein, piše o tem: Glavobol, giht in bodenje v strani in tudi druge bolezni, skratka vse trpljenje konča, ako se rabi „Elsafluid“. Ako ti je slabo za bruhati, ako vsled hripavosti komaj govoriš, odpraviš vse to hitro, ako imaš „Elsafluid“ pri roki: To ni samo lepo povedano, temveč, kakor smo se prepričali, tudi resnično. Fellerjev fluid naj bi imeli naši čitatelji vedno pripravljen, ker

stane vendar 12 steklenic samo 5 kron franko.

Tudi naš prebavni aparat, naš želodec in črevesje, moramo vedno zdravega obdržati. In tu koristijo pri pomanjkanju apetita, pečenju (Sodbrennen), zapiranju, bruhanju in napenjanju Fellerjeve odvajalne „rabarbara-kroglice“ z zn. „Elza-kroglice“ dobro. 6 škatlic stane samo 4 krone franko in se dobijo pristne ravno tako kakor fluid le od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elza-trg šte. 67 (Hrvatsko). Priporočam svojim čitateljem, da imajo vedno oboje doma.

lacher iz Melvič v Solkovo, Jožef Oberlercher iz Št. Urha na Godingi v Libeliče, Janez Oberweger iz Rude v Nemški Grebinj, Franc Pibater iz Vovber v Hüttenberg; podučiteljce Marija Lempel iz Medgorij na Rudo, Olga Pečnik iz Globasnice na Leše pri Prevaljah. — V stalni pokoj je stopila Jožefina Blümel v Velikovcu. — Službi se je odpovedala učiteljica Matilda Bock v Bistrici v Rožu. — Deželni šolski svet je odredil razpis proste učiteljske službe v Bistrici v Rožu.

Uspobiljenostni izpit za meščanske in ljudske šole je meseca oktobra delalo 33 kandidatov in kandidatinj. Dva, ki sta se prej prijavila, nista prišla, dva sta pa odstopila. Izpit so med drugimi napravili: Gizela Socher v Borovljah za meščanske šole z odliko; Janez Christöfl v Vrbi, Antonija Ferjančič v Škocijanu, Zdravko Grabušnik v Spod. Dravbergu, Ferdo Janah v Št. Petru na Vašinjah, Franc Kogelnik pri Fari, Frančiška Koprivnik na Brdu, Andrej Likar v Innertenchen, Franc Lučovnik v Št. Janžu v R., Andrej Milonik v Št. Lenartu pri Sedmih studencih, Ivan Močnik v Dobriču, Pavel Pacher v Št. Juriju na Zili, Ana Rader v Borovljah z odliko in Janez Zych v Borovljah. — Izposobiljenostni izpit iz slovensščine so napravili: Franc Treul v Kleblachu, Uršula Fieler v Št. Jakobu v Rožu.

Žalosten družinski dogodek. Podučiteljica Ana Filafer iz Osoj, stara 22 let, ki je službovala prej v Prevaljah in v Patergasen, je bila več dni pri svojem starem očetu, pensioniranem nadučitelju in posestniku Wieserju v Čajnci na obisku. Wieserjeva hči je omožena s 33 let starim Jurijem Prosenom, ki je s svojo ženo in njenim nezakonskim sinom Karlom Wieserjem živel na posestvu svojega tasta. Jurij Prosen ni maral za Karla Wieserja, ki naj bi bil enkrat prevzel posestvo starega Wieserja. Dne 31. oktobra so na dvorišču proti večeru med 5. in 6. uro Jurij Prosen, žena, Karl Wieser in Ana Filafer obrezovali repo. Jurij Prosen je zaokazal Karlu Wieserju, naj prinese sekiro za odsekavanje repnega listja. Ker fant ni hitro prinesel sekire, se je Prosen razburil in je hotel s sekiro udariti po Karlu Wieserju, zadel je pa Ano Filafer, ki je hotela fanta rešiti, smrtnonevarno na glavo. Filafer so prepeljali v deželno bolnišnico. Če ne umrje, bo po sodbi zdravnikov levi ranjeni del njene glave mrtev. Filafer venomer krvavi z nosu in ust ter je nezavestna. Jurij Prosen je razburljiv, neprijazen, pijači udan človek. Dne 31. oktobra popolnoči so orožniki v Krivi Vrbi aretirali Proseno, ki se je nameraval bojda obesiti, ter so ga izročili deželnemu sodišču v Celovcu.

Podporno društvo slovenskih organistov na Koroškem priredi dne 17. novembra t. l. svoj občni zbor. Zato vabi odbor svoje ude uljudno v Celovec, in sicer že v nedeljo, dne 16. novembra, da se udeležijo obenem Einspielerjeve slavnosti in sodelujejo zraven s petjem. Ker praznuje društvo dne 17. novembra obenem praznik sv. Cecilije, svoje zaščitnice, se vabijo vsi udje k sprejemu sv. zakramentov. — Spored za 17. november je sledeči: 1. Ob 7. uri zjutraj je pevska vaja v hotelu Trabesinger. 2. Ob 8. uri pred sv. mašo je skupno obhajilo. 3. Pri sv. maši ob 8. uri se poje »Missa Ssmi. Nominis Jesu«. Mitterer op. 18a. 4. Ob desetih je v hotelu Trabesinger občni zbor z navadnim vzporedom in z določenimi govori. — Na Einspielerjevi slavnosti bo zbor pel iz Mohorjeve pesmarice sledeče pesmi: »Domovini«, dr. Benjamin Ipavec, str. 89; »Lastovki v slovo«, G. Ipavec, str. 97 v prvem zvezku.

Že zopet!! To pot celo v srcu koroške Slovenije, tam, kjer se stikata praslovenski občini škocijanska in šentvidska, tam v celo od prenapetih Nemcev imenovanem »slovenskem« volilnem okraju, na železniški postaji v »Rikarjivasi«, tam je služboval po starosti še mlad, po zmožnostih za tam pa popolnoma nepripraven vsled neznanja slovensščine uradnik v nedeljo, dne 2. listopada 1913, zvečer. Pride domača stranka k blagajni po dva vozna lističa v Celovcu. Fant v modri bluzi ne da listkov navzlic ponovni, seveda slovenski zahtevi. Glasna slučajno navzoča sopotnica pove strankino željo uradniku nemški, nakar ta izroči en listek. Vkljub temu, da je ležal pripravljen denar za dva listka ter je prosilec privzdigoval dva prsta, se vendar za izdajo drugega prav dolgo ni mogel odločiti. Oči-

vidno je silno dobro ustregel s tem kljubovanjem smislu številnim navzočim nemškim nedeljskim jogrom, ki so po nemških vpadalcev drzni navadi z groznimi pogledi, škripaje z zobmi merili vrlega našinca, ki je navzlic temu ostal v še večjo njih jezo zavsem hladen in miren, prepričan in svest si, da ni zakrivil najmanjše nepravilnosti, da se mu humbugu onemogle, pa tudi nedoumljive nemške jezice ni treba prav nič izogibati. Ali se je že le enemu samemu Nemcu v Avstriji pripetila le količkaj podobna krivica? Nobenemu! Pripominjamo, da ni služboval noben izmed domačih dveh uradnikov, marveč tuj namestnik. In ravno ta fantič je isti stranki že nagajal dne 20. aprila 1913 v Pliberku k opoldanskemu vlaku z zadržavanjem listka v Sinčovas. Sanacije južne železnice brez pravične jezikovne uredbe napram Slovincem do skrajne meje — ne poznamo! Kako torej?!

9500 K izgubil? Dne 3. t. m. je tržaška policija brzojavila v Celovec, da je neki potnik, ki se je vozil z brzovlakom št. 107, izgubil denarnico z vsebino 9500 K ali pri blagajni ali na peronu ali pa v železniškem vozu. V Celovcu niso našli denarja.

Aretnirani izseljenci. V Trbižu je policija aretirala sedem Hrvatov, ki so bili na potovanju čez veliko lužo, pa še niso odslужili cesarja.

»Lovčev strah« se je zopet pojavil na Srednjem Štajerskem. Spoznali so v njem zopet — leva. Trije ljudje so ga videli. Pri orožnikih imajo baje shranjene tudi odpadke »lovčevega strahu«, ki so jih spoznali kot levove.

Trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami na debelo je s 1. oktobrom otvoril v Ljubljani, Sodna ulica 9, g. L. Schöff, bivši revizor »Zadružne zveze« v Ljubljani.

Medved v Jelovici — raztrgal šest ovac. Prišel je tudi prav blizu nekega gozdarja — par sežnjev sta bila narazen. Zatulil je močno in zbežal, gozdar pa tudi, ne da bi se bil upal streljati. Tako imajo sedaj tudi na Kranjskem »lovčev strah«.

Oče požgal lastnemu sinu domovje. Iz Slovenjgradca poročajo Te dni je popolnoma pogorela hiša, gospodarska poslopja, skedenj z vso krmno, opravo, obleko in perlom posestniku Franetu Česlovniku v Srebah pri Slovenjgradcu. Družina se je rešila iz goreče hiše skozi okna šele v trenutku, ko se je podirala že streha. Zažgal je Česlovnikov oče iz sovraštva proti sinu. Požgalca so zaprli.

Ne obupati! Kdor si na noben način ne ve pomagati, navadno poižkusi svojo srečo nazadnje še s srečko. In res se ta poižkus marsikdaj dobro obnese. Saj je često slišati, da je ta ali oni čez noč obogatel vsled glavnega dobitka. Najpriporočljivejša je turška srečka, ker lastnika v srečnem slučaju s svojimi glavnimi dobitki po 400.000 in 200.000 zlatih frankov in istini reši vseh gmotnih skrbi. V najneugodnejšem slučaju pa se mu večji del za srečko izdanega denarja povrne v obliki najmanjšega dobitka, ki ga vsaka srečka mora zadeti, oziroma dobi vsled vedno naraščajoče vrednosti turških srečk v doglednem času tudi ves svoj denar zopet nazaj, če srečko prodaja. Tako velikih ugodnosti ne nudi nobena druga srečka in ni je loterije na svetu, ki bi bila varnejša in nedolžnejša od turških srečk. Turške srečke so tedaj loterija in hranilnica obenem, zato jo priporočamo vsem onim, ki bi radi poižkusili svojo srečo brez posebnega rizika. Mesečni obrok za turško srečko, koje prihodnje žrebanje se vrši dne 1. decembra t. l. znaša samo 4 K 75 h. Kdor pa hoče pridejati mesečno še 1 K 25 h, prejme zraven še priporočljivo srečko italijanskega Rdečega križa, tako da je potem deležen desetih žrebanj vsako leto. Naročila sprejemajo in pojasnijo dajejo za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, in vsi njeni sotrudniki po deželi. Naročajte le po posredovanju »Slov. Straže«, ki je v zvezi z mogočno slovensko krščansko banko s polno vplačano delniško glavnico 40 milijonov kron, pri kateri se ni bati izgube in neprilik.

Velikovec. (Še nekaj o velikovškem patriotizmu.) Kakor smo že poročali, so obhajali tudi v Velikovcu slavje povodom slavne bitke pri Lipskem. Da je bila ta prireditev vse prej, nego patriotična, smo tudi že omenili. Izvedeli pa smo še

par drugih reči, ki utegnejo zanimati našo slavno vlado: Videli smo med lampijončki tudi take s podobno nemškega cesarja, ki so jih nosili tudi šolarji pod nadzorstvom učiteljev. — Da se je zapela v proslavo tega dne »Wacht am Rhein«, — na to smo na Koroškem že itak navajeni. V telovadnici so pa zapeli še eno drugo, v kateri se nahaja ta-le lepa vrstica »Tod dem Frangmann und den Slaven!« — Res daleč smo že v Avstriji. in živ krst se ne zgane proti takim protivavstrijskim demonstracijam. (Kako drugače, čeravno neutemeljeno je postopala vlada v »srbofilski gonji«, Op. ured.)

Grebinj. (Novi učitelj.) Slučajno sem izvedel, da je šlo kakih 50 kmetov z Grebinja in okolice k velikovškemu okrajnemu glavarstvu protestirat zoper imenovanje učitelja Bohatta za nadučitelja. Tudi sem izvedel, da je bila deputacija grebinjskih kmetov že prej, preden se je izvršilo imenovanje novega nadučitelja, pri deželnem šolskem svetu, kjer se jim je zagotovilo, da Bohatta ne bo imenovan. Ker je bil pa vendarle on imenovan, so šli kmetje v Velikovec. Povedali so tam naravnost, da ga ne marajo, ker je napram kmetom zelo ošaben, da v gospodarskem oziru ni izobražen da otroke ne vzgaja in ljubezni do kmečkega stanu (baje je rekel svojim učencem, da domačih kmetavzarjev ni treba pozdravljati) in še par drugih takih stvari. Vprašal sem nekega kmeta, ki je bil z drugimi na glavarstvu, kako so bili tam sprejeti. Povedal mi je, da je glavarjev namestnik poklical šolskega nadzornika na pomoč, in jim je le-ta zagrozil, da bi imele njih izjave slabe posledice, če bi jih hotel protokolirati. Žal, da se nobeden ni upal črhiniti besedice proti taki ošabnosti. Tako se z nami postopa! Kaj pravite Vi k temu, ekscelenca? — (Opomba uredništva: Če se gre za kakega slovenskega učitelja, in pride še tako pijanče s kako malenkostno pritožbo, pa ti piše ta dični šolski nadzornik protokole, da mu skoro zmanjka papirja. Dvojna mera!)

Podgorje v Zgornjem Rožu. (Umrla) je v celovski bolnišnici gospa Terezija Ravtar, žena našega rojaka gospoda Matevža Ravtarja, tukajšnjega posestnika in hišnega oskrbnika Jožefove tiskarne v Celovcu. Prestati je morala rajnica dolgotrajno, mučno bolezen, dokler ni 30. oktobra ob 6. uri zvečer v 50. letu starosti vrnila Stvarniku svojo dušo, zapustivša moža in 13letno hčerko. Pogreba na praznik Vseh svetnikov popoldne se je na mestnem pokopališču v Trnjivasi udeležilo radi primerne časa zelo veliko občinstva; veliko je bilo celovških znancev, zastopstva Jožefovega društva in uradništva, istotako prav častno število slovenskih Rožanov. Rajnica naj v miru počiva!

Škofiče. (Šolska zadeva.) Naš deželni šolski svet išče gotovo za nas mlajšega učitelja nekje v Albaniji pri Essad paši, ker cele počitnice ni našel časa, ga poiskati na Koroškem. Essad paša je menda v Draču odprl učiteljišče za koroške Slovence. Šola se je namreč že začela in akoravno je bil prejšnji naš učitelj g. Bürger že začetkom julija imenovan za šolskega vodjo v Glinjah, ni deželni šolski svet dozdej razpisal mesta drugega učitelja in poslal nam tudi ni dosedaj kakega provizoričnega učitelja ali učiteljice. Otroci drugega razreda se sicer ne pritožujejo zoper podaljšane počitnice, ampak ravnanje šolskih oblasti se s tem kaže v nekaki čudni luči.

Kotlje. (Tatovi) so se pri nas po dolgem času zopet jeli oglašati. Vsem je še v spominu, ko so vlomili v farno cerkev in pobrali denar iz nabiralnika. Tatov pa ni bilo mogoče izslediti. Pozneje so vlomili na pošti — na Kisli vodi. Sled za njimi je ostal zopet zabrisan. Pred kratkim pa so vlomili kar na dveh krajih. Najprvo pri trgovcu Cehnerju in pokradli nekaj blaga, nekaj žganja in 4 K denarja. Vsega denarja niso mogli najti. Potem so poižkusili svojo srečo pri kmetu Lokovniku v Podgorah in udrli v svinjak ter se lotili napol pitane prasiča. Prašič pa je strahovito krulil ter vznemiril domače ljudi, da so prihiteli iz hiše. Lopovi so jo še srečno pobrisali brez prašiča. Vendar je bila žival nerabna in jo je moral kmet zaklati pred časom in ima vsled tega precejšnjo škodo. Tatovi pa so izginili, kakor bi zleteli v zrak.

ne najostrejše korake, da se odpravijo gotovi škandali na Koroškem: posebno da naj se napravi red na železnicah glede zahteve vozniških listov, glede dovoljenja Orlovih uniform itd.

Gospod Turk se zahvali častitim gospodom duhovnikom za njihovo neutrudljivo požrtvovalnost pri delu za koroške Slovence in prosí, da naj bi duhovniki tudi v bodoče nadaljevali svoje delo kot najštevilnejši zastopniki slovenske inteligence na deželi.

Podpredsednik opomni, da je složnost vseh koroških Slovencev, kmetov, učiteljev, duhovnikov itd. nujno potrebna, kajti sicer si sploh ne moremo pričakovati nobenih uspehov.

Gospod župnik Štritof predlaga, da naj odbor političnega društva sestavi natančen občinski kataster.

Gospod Errat posebno poudarja potrebo večje požrtvovalnosti glede denarnih daril za politično društvo.

Gospod dr. Rožič se spomni dveh umrlih zaslužnih delavcev na političnem polju, č. g. Andreja Einspielerja in č. gospoda Dragasnika. V znak spoštovanja in sožalja se vsi navzoči vzdignejo raz sedeže.

Gospod dr. Leopold Leonard poudarja, da se bije boj med slovanstvom in nemštvom na jako razsežni črti in dasiravno so morda na eni točki velike bitke uspehi nepopolni, to vendar ni merodajno za končno zmago. Na Poznanjskem se bije velikanski boj med Poljaki in Nemci; toda ta boj za Poljake ni neuspešen, kajti povzročil je močno gospodarsko gibanje med Poljaki, iz katerega se je razvila vzorna združna organizacija.

Podpredsednik se zahvali in občini zbor zaključí.

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

prej ko slej neutrpno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Politične vesti.

Naši poslanci v državnem zboru.

Poslanci, združeni v »Hrvatsko-slovenskem klubu«, se pridno gibljejo in dregajo našo počasno vlado, ki pa dobi takoj hitre noge, če gre za kako nemško stvar.

Za naše kmete.

Poslanci Grafenauer, Povše in Verstovšek in tovariši so vložili, kakor smo že v zadnji številki omenili, sledeč nujni predlog:

Dne 10. avgusta t. l. je v občinah Blato, Libuče, Št. Danijel in deloma tudi v občini Prevalje v političnem okraju Velikovec na Koroškem razsajala strašna nevihta s točo, ki je na njivah in travnikih povečini vse uničila, kar je po njih rastlo. Škodo so uradno cenili in je zelo velika. Kmetje v teh občinah — in tudi v občini Libeliče, ki meji na občino Št. Danijel — so brez pomoči in brez vseh sredstev, ker jim c. kr. vlada tudi za uime l. 1911 in 1912, ki so jih povzročili elementarni dogodki in podjadi, ni prav nič podpore dovolila in poslala. Dotična občinska predstojništva v tej zadevi še do danes sploh niso dobila nobene rešitve.

To dejstvo je med trpečim prebivalstvom teh občin povzročilo hudo nevoljo in kaže, da c. kr. vlada te občine bagatelizira; saj n. pr. v občini Libeliče niti zemljiški davek ni bil odpisan za škodo, ki jo je leta 1912 naredila toča.

Samo odpis davka pa za odpravo posledic škode, ki jo je letos naredila škoda, absolutno ne zadostuje, če je c. kr. vladi res kaj na tem, da ohrani kmete na njihovi grudi. Izdatna pomoč je nujno potrebna; ker vsled zaporedoma slabih letin so mnogi posestniki teh občin na robu propada.

Podpisani stavijo zato predlog:

Visoka zbornica skleni:

1. Posestnikom v občinah Blato, Libuče, Št. Danijel in Prevalje v velikovškem okraju, ki so oškodovani vsled toče, naj se dovoli izdatna državna podpora iz fonda za podpore v stiskah.

2. Akcija, tičoča se podpore teh občin za leti 1911 in 1912 naj se takoj izvrši.

Formelno se predlaga predlog odkazati odseku za podpore v stiskah.

(Slede podpisi.)

Predlog se je izročil imenovanemu odseku.

Za državne tovarne umetnih gnojil.

Poslanci Povše, Roškar in tovariši so vložili nujni predlog, da naj vlada zgradi državne tovarne za umetna gnojila. Poslanec Povše je v seji dne 28. oktobra utemeljeval ta predlog sledeče:

»Visoka zbornica! Nujni predlog, ki je gotovo času primeren in popolnoma upravičen, bom v kratkih besedah utemeljil. Navedel bi tu besede nekega dunajskega deželnega poslanca, ki jih je izgovoril včeraj na nekem volilnem shodu, da se tudi na deželno kulturo nižjeavstrijsko v deželnem zboru ozira.

Ta izrek je utemeljeval s tem, da tudi zastopniki mesta Dunaja skušajo doseči in delajo na to, da postane nižjeavstrijska dežela bolj produktivna, da se glavno mesto Dunaj obvaruje tujega uvoza živil.

Ničesar drugega ne nameravamo s tem nujnim predlogom. Hočemo, da postane avstrijsko poljedelstvo res produktivno, da se izpopolni in zadosti svoji visoki nalogi, da vse prebivalce široke avstrijske države oskrbi z živežem. (Priznanje.)

Številke statistike o pridelkih n. pr. v Nemčiji, Belgiji, na Francoskem bere avstrijski kmet le z žalostjo. Gotovo imamo v Avstriji ravnotako dobra zemljišča, če ne boljše kakor v Nemčiji, in vendar je tam pridelkov dvakrat, da dvakrat in pol ter trikrat toliko, kakor pri nas. Rekli boste: Je tam poljedelstvo tako napredovalo? Tam, gospodje, so poljedelstvo zelo podpirali v dobroumljivem interesu države in naroda. Odkod ta bogata žetev? Je odvisna samo od razuma? Nemčija je za podpiranje kmetov pri nakupovanju umetnih gnojil mnogo žrtvovala. To vam bom pokazal z eno samo številko. Na Nemškem se porabi kalijevega gnojila, kalijeve soli 111krat več kakor pri nas v Avstriji. (Čujte! Čujte!) Gospodje! Menim, da je vsako nadaljno utemeljevanje nepotrebno. Zato je dolžnost vsakega poslanca, ki narodno gospodarstvo prav razume, delati na to, da vlada enako kakor na Nemškem pomaga graditi tovarne za umetna gnojila v veliki meri in zagotovi tudi avstrijskemu poljedelstvu cenejše nakupovanje umetnih gnojil. Ničesar drugega ne nameravamo s tem našim predlogom:

Zato menim, da se bodo vsi člani visoke zbornice zjediniли za naš nujni predlog. V poljedelskem odseku že leži enak predlog vseh strank v zbornici in poljedelski odsek je izvolil poseben odsek, ki se je minoli četrtek konstituiral in vodstvo zaupal moji malenkosti. Tam hočemo delati. Nabavili smo si že vse mogoče pripomočke iz Nemčije in tudi iz sosednje Italije in bomo predložili visoki zbornici nekaj sprejemljivega. Stojimo pred važno gospodarsko nalogo. 10 milijonov hektarjev travnatih zemljišč imamo in če bi ta obdelovali z umetnim gnojem tako kakor delajo drugod, bi lahko naravnost neverjetno pomnožili produkcijo krme in bi s tem spravili tudi s sveta sitno vprašanje glede mesa. (Pritrjevanje.)

Saj je v splošno korist, da se vsi proizvajajoči krogi med seboj razumejo. Zato podpirajte poljedelstvo v smislu tistega dunajskega deželnega poslanca, ki je tudi kot zastopnik mest priznal, da je treba deželno kulturo v blagor drugih izboljšati. Prosim, da sprejmete naš nujni predlog in ga odkazate poljedelskemu odseku. (Splošno odobranje.)» Zbornica je nato predlog sprejela in ga odkazala poljedelskemu odseku.

Odkritja o razmerah v bolgarski vojski.

Iz Belgrada poročajo: Zadnja sofijska »Politika« prinaša intervju svojega sotrudnika z generalom Ivanovom, ki odkriva strašne obdolžitve napram generalu Savovu, glavnemu poveljniku v prvi in drugi balkanski vojni. General Ivanov pripisuje vso nesrečo in poraz Bolgarske svojemu kolegi Savovu. Zajedno z njim obtožuje tudi glavni stan, ki je šel na vojno nepripravljen. Ivanov trdi, da je načrt sam popolnoma napačen. V vojni sta sodelovale samo dve armadi, in sicer druga in četrta. Prva, tretja in peta pa so bile raztresene vse do turške meje in Egejskega morja. Dve operirajoči armadi ste nastopili ločeno druga od druge, mesto skupno. Ivanov trdi, da bi

obračunal z Grki, ako bi mu glavni stan poslal pravočasno pomoč. S 36.000 ljudmi, od katerih je bila polovica na novo rekrutiranih, brez topov in miraljev, brez poveljniškega osebja in izvežbane vojske, je moral operirati proti 120.000 dobro oskrbljenima Grkom v 250 km dolgi bojni črti. Pomoč, ki jo je zahteval od glavnega stana, je odredel general Savov z besedami: »Sedaj hočemo videti tega našega odrinskega junaka.« Ivanov navaja, da datira osebnost mržnja Savova proti njemu izza osvobojenja Odrina. Savov se je bal juriša (naskoka), ki ga je on, Ivanov, vedno zagovarjal, dokler ni zmagal s svojim načrtom in zavzel v treh dneh Odrina. Ivanov naglašá, da je Savov v resnici tak človek, ki bi iz maščevanja in sovraštva mogel storiti kaj takega, kar je res tudi storil njemu. Končno ga imenuje ugonobitelja Bolgarske. — Zaradi teh izjav generala Ivanova je razburjeno vse sofijsko časopisje, ki povprašuje, kje je bil takrat car Ferdinand, ko so se pletle te stvari in zakaj jih ni preprečil.

Volitve na Laškem. — Poraz framazonov.

Pri državnozborskih volitvah na Laškem so bili pri prvih in pri ožjih volitvah framazoni republikanci občutno tepeni. Tudi v Rimu, kjer gospodari in zapoveduje cerkvi in papežu sovražni žid Nathan, je dobila framazonška stranka precejšen sunek. Po volitvah so se v Rimu vršile manifestacije, pri katerih so demonstranti klicali: »Doli s prostožidarji, živel narod!« — »Resnicoljubno« svobodomiselnostno časopisje pod vtisom nemških judovskih listov sanja, da katoličani z zadnjimi volitvami v Italiji nismo zadovoljni. Čisto drugače pa sodi francoski svobodomiselnostni »Temps«, ki poroča, da je bilo med 270 vladnimi poslanci izvoljenih 120 s podporo katoličanov, ker so se obvezali, da ne bodo glasovali za brezversko šolo in za razdružitev zakona, kar je še važnejše, kakor da je 30 poslancev odločnih katoličanov. Izid ožjih volitev v Rimu je tudi pokazal, da prebivalstvo ne mara kulturne ga boja. Framazoni občinski svet v Rimu je z Nathanom na čelu sklenil, da odstopi.

Srbija in Črnagora.

Pogajanje s Srbijo je zaključeno. Dosežen je sporazum v vseh točkah. Črnagora dobi Plevlje, Djakovico in ves okraj Metohije.

Beg Arnavtov iz Albanije v Srbijo.

»Piemont« poroča, da zadnje dni neprestano beže arnavtske žene čez mejo na srbsko stran. V soboto je došlo v Djakovico nad 500 žensk in otrok vsled anarhije in klanja v Albaniji. Srbske oblasti so takoj zaukazale, naj se nudi beguncem potrebna pomoč.

Dnevne novice in dopisi.

Vprašanje na »Freie Stimmen«. Kdaj neki bo nemškoliberalna inteligenca izvedela za razsodbo državnega sodišča v zadevi občinskih volitev v Slovenjem Plajbergu? V treh tednih gospod Lackner še ni prišel do sapa!

Šolske vesti. Imenovani so bili: Za nadučitelje K. Čikof v Otmanjah za Gospa Sveto, šolski vodja Franc Legat v Črnečah za Schiefing v Labudski dolini, učitelj Julij Bohatta v Grebinju za Grebinj, Hubert Filla v Železni Kapli za Kreut; za podučitelje učiteljski kandidati Peter Doujak za Radiše, Viktor Gomahr za Gorje, Karl Kogelnik za Faro pri Prevaljah, Engelbert Skorčič za Prevalje in Miha Zippusch za Grebinj. — Prestavljeni so bili Ernst Faiß iz Svinca v Pliberk, Adolf Has iz Celovca v Lipo pri Vrbi, Janez Kuhar z Ojstrice v Globasnico, Jožef Napokoj iz Lipe pri Vrbi v Bistrico na Zili, Janez Pettauer iz Vrat v Podkloster, Hugon Schwanda iz Bistrice v R. v Bilčovs, Rudolf Šimon iz Globasnice na Ojstrico, Avgust Sorko iz Št. Petra na Vašinjah v Zveikirchen; učitelje: Roza Buchacker iz Vrat v Št. Pavel nad Ferndorfom, Jožefa Sinčnik iz Št. Jakoba v R. v Bilčovs, Avgusta Weiß iz Bistrice na Zili v Kotarče in Uršula Wurzer iz Kotmarevasi v Solkovo; podučitelji Karl Dueller iz Lipe pri Vrbi v Mühldorf, Reginald Flick iz Bilčovsa v Šmartin pri Trgu, Franc Joachim iz Bistrice na Zili v Stall, Jožef Kerstein iz Čač v Škofiče ob jezeru, Emanuel Knauer iz Sörge na Vrata, Lojze Lepušic iz Ukev v Blače, Rudolf Möß-

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Društvena naznanila.

Radiše. »Katoliško slovensko izobraževalno društvo na Radišah« ima svoje zborovanje v nedeljo dne 9. t. m. po blagoslovu v svojih društvenih prostorih. Govori dr. L. Ehrlich. Odbor.

Želinske pri Velikovecu. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 16. novembra popoldne po blagoslovu v župnišču na Želinjah shod z govori. Predavanje o Napoleonu in o osvobodilnih vojskah leta 1813.

Slovensko katoliško izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju VI., Webgasse 17, priredi Martinov večer dne 9. novembra 1913 v dvorani »Zur schönen Schäferin«, VI., Gumpendorferstrasse 101. Začetek ob 7. uri zvečer; blagajna se odpre ob 6. uri. Vstopnina je za nečlane 80 vin., za člane Daničarje in vojake do narednika 40 vin.

Šmihel. Slovensko katoliško društvo za Šmihel nad Pliberkom in okolico priredi v nedeljo dne 16. novembra ob 3. uri popoldne igri: »Pri gospodi« in »Sanje«. Na sporedu je tudi govor. Za razvedrilo bodo skrbeli domači tamburaši in pevci. Vstopnina ponavadi.

Thymol-mazilo s sidrom

Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Skatlja K - 80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom

Bolečine odpravljajoče mazilo

pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.

Steklenica K - 80, 1'40 in 2'—.

Železna albuminat tinktura s sidrom

pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 1'40.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni, Pri zlatem levu'
Praga I, Elizabetina cesta 5.

Najvažnejše delo v varstvo našega zdravja opravlja naša koža. Skoz svoje potne luknjice mora neprenehoma sprejemati svež zrak in izločevati škodljive snovi, bolezenske kali itd. Tudi je najbolj postavljena vročini in mrazu in potrebuje torej posebnega negovanja. Treba je, da kožo večkrat s Fellerjevimi fluidom z znamko „Elza-fluid“ udrgujemo, ker je to tudi proti revmatičnim in nevralgičnim bolečinam, proti prehlajenju, močnemu potenju, potnemu smradu itd. učinkujoče sredstvo. 12 steklenic Fellerjevega fluida stane samo 5 kron franko, pristno: edinole pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 67. Hrvaško.

Proda se dobro ohranjen, malo rabljen pletilni stroj po znižani ceni. Lastnik Franc Kapus, mežnar, Bilčovs, p. Bistrica v Rožu.

Po občnem zboru političnega društva je v posebni sobi hotela Trabesinger nekdo zamenjal dežnik. Dotični je naprošen, da ga v hotelu zamenja za svojega.

Kdor išče, najde

sigurno učinkujoče sredstvo proti revmatizmu, protinu in ozeblinam

od zdravniških avtoritet priporočeni

CONTRHEUMAN

Pomirjuje in lajša bolečine, izsesava oteklino v členih, pospešuje njihovo gibljivost, odstranjuje neprijetno boleče srbenje ozeblin in preseneča z učinkovanjem pri utiranju, masaži in obkladkih. 1 tuba 1 krono.

Izdelovanje in glavna zaloga
LEKARNA B. FRAGNER-ja,
c. in kr. dvorni dobavitelj, Praga III-203

Proti predplačilu:
K 1-50, pošilja se 1 tuba
" 5-—, " " 5 tub
" 9-—, " " 10 " franko.

Pozor na ime izdelka in izdelovalca.
Zaloga v lekarnah.

40-50 kron tedensko. tudi kot stalni postranski zaslužek, si lahko vsakdo brez kapitala, brez zadržka v svojem stanu, brez truda zasluži. Pojasnila daje brezplačno: **IGNAC ALTHAMMER, Kraljičin dvor ob Labi 626.**

2 para chev.
usnjatih čevljev
samo za **K 10'—**

kakor podoba, pošilja v svrhu reklame in da postane znana n. tvrdka na vsakega v izvrstni kakovosti, trpežna, elegantna fasona, v vsaki velikosti v centimetrih ali številkah za skupno ceno **K 10'—** za 2 para (3 pari iste kakovosti stanejo **K 14'50**) proti povzetju

čevljarska centrala na debelo

J. SCHÜLLER, Dunaj III., Krieglberg. 6/40.

Loterijske številke.

Gradec 29. oktobra:	57	73	84	8	5
Brno 29. oktobra:	14	13	31	40	12
Linc 31. oktobra:	13	80	39	1	90

Tržne cene v Celovcu
30. oktobra 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	20	37	21	26	12	33
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	23	—	23	60	11	80
Oves	16	—	17	—	5	76
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	38	9	24	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	4	44	5	—	2	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	50	11	—	—	—
" kisló	7	—	9	50	—	—
Slama	5	50	7	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	5	60	6	—	—	—
Repa, ena vreča	1	20	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	40	—	—
Sur.maslo (putar), 1 "	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30	—	—
sur. 1 "	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast 1 "	2	—	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	20	—	27	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	50	3	10	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—
" za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—	—
Krave	260	360	—	—	5	2	—
Telice	230	260	—	—	2	2	—
Svinje, pitane	—	—	160	164	11	11	—
Praseta, plemena	16	56	—	—	200	120	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—	—

Vsake vrste
železje,
orodje in kuhinjsko posodje, zlasti potrebščine za zimski čas se najbolj kupuje v trgovini železja, „pri zlati kosi“

J. B. HAFNER
CELOVEC

Paradelsergasse 3 (zraven gostilne pri „Tigru“).
Nizke cene. Prijazna (slovenska) postrežba.

Zahvala.

Za mnogobrojne tolažljive obiske za časa boleznin in za vso med boleznijo in po smrti naši ljubi materi

Neži Smodej

izkazano ljubezen in za vse izraze sožalja povodom njene smrti izrekam v svojem in svojih sorodnikov imenu vsem sočustvujočim prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo.

Franc Smodej
korni vikar in urednik.

Celovec, 4. novembra 1913.

Za odstranitev katarja vzame se vedno

THYMOMEL SCILLAE,

sredstvo, ki omehčuje, lušči sliz, zdravi lahki in oslovski kašelj, varuje pred vsakim obolenjem dihalnih organov olajšuje pri nadihu in ugodno učinkuje pri otrocih in odraslih. Od zdravniških avtoritet mnogokrat izkušen in priporočen.

Steklenica 2 K 20 vin.
Po pošti proti predplačilu 2 K 90 v 1 steklenica, 7 K 3 steklenice, 20 K 10 steklenice, pošilja se franko. Ne dajte si usiliti potvorov!

Izdelovanje in glavna zaloga v
lekarni B. FRAGNER-ja
c. kr. dvorni dobavitelj,
PRAGA III.—203.

Pozor na ime izdelka!

Hišica blizu letovišča

s tremi lepimi sobami, kuhinjo, shrambo in kletjo, z gospodarskim poslopjem, kuhinjskim in sadnim vrtom ter zemljišči se da takoj v najem. Pripravno tudi za penzionista kateregakoli stanu. — Več pove župni urad Javorje, p. Črna, Koroško.

Najsolidnejši dobavni vir.

40 metrov dobrih ostankov za obleko K 18'—
40 " izvrstnih zimskih ostankov " 20'—
30 " modn. ostankov za obleko " 18'—
6 komadov prav velikih rjuh . . . " 10'—
100 " prima žepnih robcev . . . " 13'—
1 tucat dobrih brisalk " 2'90
1 " prav težkih brisalk " 4'80
10 komadov toplih zimskih prtov . . . " 5'—

Adolf Zucker v Plznu št. 508 (Česko).

Razpošilja se po povzetju. Neugajajoče vzajem vsak čas nazaj. Vzorci se ne pošiljajo. Najboljši založnik za trgovce, krošnjarje in sejmarje.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

35-40 metrov ostankov K 13.50.

Vsled balkanske vojske se velika množina zajamčeno pristnobarvne, pralne, brezhibne tkanine po zelo znižani ceni proda, in sicer: Kanafasi, močni oksfordi, flaneli in cefiri za srajce, barhenti za bluže in obleke za otroke, modrotiski, šifoni, bela tkanina za perilo in za bala, kriseti, brisalke itd. — Ostanki so dolgi 3-18 metrov. — Razpošilja se po povzetju.

Tkalnica Austria

Gießhübel pri Novem Mestu na Metuji.

(Pri naročilih dveh zavojev se pošlje franko.)
Naročite, in zadovoljni boste!

Previdnost je razumnost

zavarovanje je obrana.

Slavno 40 let
tisočkrat pre-
izkušeno in
potrjeno anti-
sepsko

Praško domače mazilo

varuje pred onečiščenjem, vnetjem ran, lajša bolečine, pospešuje celjenje in je s svojim mnogostranskim učinkom tudi kot omehtujoče mazilo, ki vleče, v vsaki hiši nezogibno.

1 škatljica 70 v., po pošti proti predplačilu se za K 3.10 pošljejo 4 škatljice, za K 7.— 10 škatljic franko na vse poštne Avstro-Ogrske.

Glavna zaloga **B. FRÄGNER**, c. k. dvorni dobavitelj, lekarna „pri črnem orlu“

v Pragi III.-203, vogel Nerudove ul.
Zaloga v lekarnah po vsej Avstriji.

POZOR!
Vsi deli zavoja so
opremljeni z
varstveno znamko

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin

„Ria-Balsam“

ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oči, bradavice, trde kože v treh dneh. Cena lončku z jamčujočim pismom 1 K. Komeny, Kaschau (Kassa), I., poštni predal (12.829), Ogrsko.

Mehlhoferjev naslednik

Emerih Waidbacher Celovec,
Burggasse 12

se priporoča prečastiti duhovščini za izdelovanje vseh cerkvenih reči in posod, kot kelihov, monštranc, lestenec itd. Stare reči se z jamstvom nanovo pozlatijo in posrebrijo. — Na željo ceniki na vpogled.

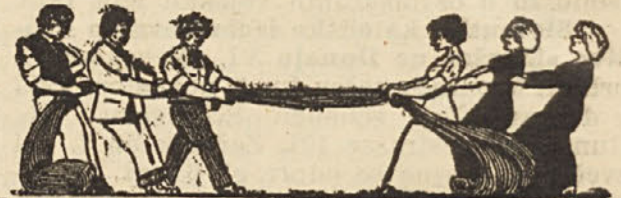

Namesto 12 K samo 5 K!

Elegantni čevlji na jermenčke za gospode in dame po pridejani sliki, zajamčeno pristno usnje, z dvojno nakovanimi trpežnimi usnjatimi podplati in po najnovjšem kroju, z lepimi kapicami izdelani, tovarniška cena K 5.—, po povzetju. Pri naročilu zadostuje centimeterska mera ali pa naznanilo številke. Se dobiva samo pri tvrdki

Schächter Leopold

Dunaj 56, XVI/2, Lerchenfeldergürtel 5.
Neugajajoče se zamenja.

Najboljše in najmodernejše sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki, Celje 308.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari s slikami poštnine prosto.

Služba organista in občinskega tajnika

(združeno) je razpisana za **Sele** na Koroškem. Nastop takoj. Priglasilci, zmožni obeh služb, naj se obrnejo na **županstvo Sele**, p. Borovlje, Koroško.

BARHENTI
FLANELI
ZEFIRI
PIKETI
KANAFASI
KEPRI

Raznovrstne tkalne izdelke razpošilja zanesljivo

M. Jirsová,

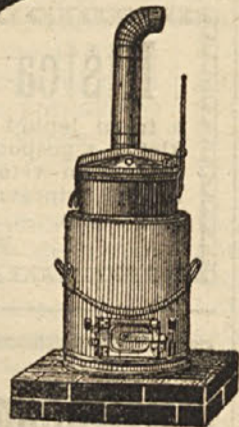
PLATNA
DAMASTI
REDKO PLAT.
OBRISAČE
ŽEPNI BOBICI
POST. PERILO

Imejteljica ročne tkalnice v Novem Hrádku nad Metuji šte. 210, Češko.

40 m ostankov za K 20.— franko; neugajajoče se vrne! Vzorci franko.

Asbestškrilj

„kamenit“, kot najboljši, ceni in trpežni krovski material, priporoča pod ugodnimi pogoji **Jožef Božič**, mlinski stavbenik, pošta **Grafenstein**, Koroško. — Jamči se 20 let. Treba je naznaniti približno velikost strehe v kvadratnih metrih.

Alfa

Pozornost

vzbuja povsod novi

Alfa brzoparilnik

s patentovano kurjavo, patentovano varnostno zaklopko in gumijevo cevjo za segrevanje vode in kuhanje žganja. Popolnoma iz kovanega železa! Večletna trpežnost! Obširni ceniki pošiljajo se vsakemu brezplačno!

Delniška družba Alfa Separator,
Dunaj XII./3.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8,000.000.

Rezervni fondii okroglo K 1,000.000.—.

Denarne vloge na knjižice se obrestujejo po

4 3/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga. Rentni davok plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurznim izgubl.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gračevo.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 %**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 %**